

LIETUVOS DAILĖS MUZIEJUS

NACIONALINĖ KULTŪROS ĮSTAIGA

Didžioji g. 4, LT-01128, Vilnius, tel. (8 5) 262 80 30, faks. (8 5) 212 60 06, el. p. muziejus@ldm.lt
Juridinių asmenų registro kodas 190756087, PVM mokėtojo kodas LT907560811

Informacinis pranešimas

2017-07-10

ŠIUOLAIKINĖS JAPONŲ KALIGRAFIJOS IR TAPYBOS TUŠU PARODA UŽBAIGIA RYTŲ MENO PARODŲ CIKLĄ TAIKOMOSIOS DAILĖS IR DIZAINO MUZIEJUJE

Taikomosios dailės ir dizaino muziejus liepos 11 d., antradienį, 17 val. atidaro *Šiuolaikinės japonų kaligrafijos ir tapybos tušu parodą*, kuria užbaigia Rytų meno parodų ciklą (paroda veiks iki rugpjūčio 27 d.). 79 dailininkai lankytojams pristato 79 kaligrafijos ir tapybos tušu kūrinius. Parodos atidarymo metu dailininkai gyvai kurs kaligrafijos kūrinius, o parodoje dalyvaujanti dailininkė lankytojus pasitiks dėvėdamos kimono.

Lietuvos kultūros tarybos remiamas Rytų meno parodų ciklas tęsėsi beveik visus metus: vasario mėn. Vilniaus paveikslų galerijoje buvo rodomi Nikolajaus Rericho Tibeto, Kinijos ir Mongolijos vaizdai; kovo mėnesį Radvilų rūmų muziejuje pristatyta Ksenijos Nikolskajos užmirštos Egipto architektūros fotografijos; ciklą užbaigia rytoj atidaroma *Šiuolaikinės japonų kaligrafijos ir tapybos tušu paroda*.

Pasak sinologės, orientalistės Loretos Poškaitės, „japonų kaligrafijos ir monochrominės tapybos tušu istorija bei estetika yra neatsiejama nuo Kinijos, kurioje kaligrafija jau nuo Han dinastijos laikų (206 m. pr. Kr.–220 m.) tapo aukščiausiu iš 4 „tauriųjų“ menų (šalia muzikos, poezijos, ritualo), o vėliau – vienu iš trijų labiausiai vertinamų (*san jue* 三絕) menų (šalia tapybos ir literatūros). Ir Kinijoje, ir Japonijoje kaligrafija buvo ir tebėra ypatingai vertinama dėl savo paradoksalaus dvilypumo: viena vertus, ji gali būti vadinama pačiu paprasčiausiu iš visų Rytų Azijos menų, nes naudoja minimaliausias išraiškos priemones – liniją ir tušą, taip įkūnydama aukščiausią meninės išraiškos lakoniškumą ir paprastumą. Kita vertus, būtent dėl šio paprastumo bei minimalizmo kinai ir japonai laiko kaligrafiją pačiu rafinuočiausiu, bene sunkiausiai suvokiamu menu, nes jo grožis slypi subtiliausiuose meninės išraiškos niuansuose (linijos vibracijose, teptuko jėgoje, tušo atspalvių įvairovėje), kurių perteikimas ir suvokimas reikalauja ypatingo estetinio jautrumo ir dvasinio įžvalgumo. Nuo seniausių laikų buvo manoma, jog užrašytas hieroglifas turi perteikti ne tiek verbalinę informaciją, kiek, pirmiausia, tai, kas slypi už jo žodinės prasmės – paties kaligrafo sielos vibracijas, dvasinę būseną, intencijas ir asmenybės ypatumus, bendrai tariant, jo gyvybinės energijos (*qi* 氣) pulsavimą. Todėl kaligrafijos meno suvokimas sutelkiamas į patį rašymo procesą, kuris buvo traktuojamas ir kaip kosminės energijos (*qi*) bei priešingų kosminių jėgų bei savybių (*yin-yang* 阴阳) sąveikos įkūnijimas, arba kosmoso raidos dėsningumų ir procesų atkartojimas, jo pilnatviškumo perteikimas. Toks kaligrafijos grožio suvokimas persidavė ir tapybai tušu (t. y. monochrominei tapybai), kuri remiasi tais pačiais kaligrafijos estetikos ir technikos principais, sutelkiančiais dėmesį į gyvybingumo perteikimą. Todėl kinai mėgo kartoti, jog „kaligrafija ir tapyba turi tas pačias šaknis“, kad visa tapyba kyla iš vieno brūkšnio arba linijos. Neatsitiktinai ankstyvuosiuose kinų tapybos teorijos veikaluose tapyba dažniau įvardijama žodžiu

„rašymas“ (*xie* 写), o ne „tapybas“ (*hua* 畫), nes tapybos ritinėlis, komponuojamas kaip hieroglifas, buvo dažnai suvokiamas kaip tekstas, kurį reikia skaityti.

Tokių požiūrį į neatsiejamą kaligrafijos ir tapybos ryšį perėmė ir japonai. Jį puikiai atspindi ir šioje parodoje eksponuojami darbai. Šis ryšys įdomiai transformuojamas šiuolaikinėje avangardinėje japonų kaligrafijoje. Jos atstovai, kartais vadinami rašto dekonstruotojais arba „antirašto“ kūrėjais, panašiai kaip ir kinų kaligrafai modernistai bei avangardistai siekia pažvelgti į kaligrafiją labiau tapybiškai, pradėdami nuo pačių hieroglifų struktūros, kompozicijos ir baigdami tušo naudojimu. Jie siekia išeiti už paties hieroglifo formos ribų ir išryškinti magišką kaligrafinės linijos bei erdvės (arba tuštumos) išraiškingumo galią, kurią neva užgožia hieroglifų prasmė. Jų dekonstruoti hieroglifai ir tų hieroglifų įkvėptų naujų ekspresyvių formų eksperimentai, Japonijoje vadinami „tušo vaizdiniais“ (*bokushō* 墨象, tai ir alternatyvus avangardinės kaligrafijos įvardijimas), dar labiau nutrina ribą tarp kaligrafijos ir tapybos bei primena abstraktaus ekspresionizmo tapybą. Kiti šiuolaikiniai japonų kaligrafai, kaip matyti iš šioje parodoje eksponuojamų darbų, stengiasi išlaikyti tradicinius kaligrafijos stilius, idealus ir principus arba juos „atšviežinti“, derindami klasikines rašto formas su modernaus meno kontekstu ir išraiškos priemonėmis“.

Parodos organizatoriai: Lietuvos dailės muziejus, Tarptautinė kaligrafijos ir tapybos asociacija

Partneris: Japonijos ambasada Lietuvos Respublikoje

Projektą iš dalies finansuoja: Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Lietuvos kultūros taryba

Informacija internete www.ldm.lt

Informaciją teikia parodos koordinatorius Skaistis Mikulionis mob. 8682 45 323.

LDM Ryšių su visuomene skyrius

85 262 18 83, 867 494 104

Iliustracija: Matuoka Emiko. Karališkosios vynuogės